

Targeta vermella als clubs

Vuit clubs de la lliga espanyola es troben en fallida tècnica, inclòs el FC Barcelona. Les cinc lligues europees més importants també tenen nombres vermells. La lliga de Campions podria trontollar si els clubs no fan net a les seves finances. La UEFA no s'estarà de prohibir de jugar competicions als equips que no compleixin el seu 'fair play' financer. El futbol ja no és futbol. És, en molts casos, una plataforma per a uns altres negocis. I si no, perquè el 2010 un xec àrab pagà 34 milions d'euros pel Màlaga? Com sempre, el totxo en té la resposta.

oy el Málaga

Futbol en fallida

La situació econòmica i financera de les cinc grans lligues de futbol europees pot desembocar en una fallida de molts dels seus clubs durant aquests anys vinents. De fet, vuit clubs de la lliga espanyola i molts més d'europeus van tancar la temporada 2009-2010 amb fallida tècnica. Mala gestió, fitxatges galàctics, incursions faraòniques en el món de la construcció i estructures massa feixugues expliquen els nombres vermells dels principals clubs. I la UEFA amenaça de vetar clubs en competició si no sanegen els comptes, inclosa la lliga de Campions, que podria perillar en un futur.

Ni Lionel Messi, ni Cristiano Ronaldo, ni Roberto Soldado, ni Giuseppe Rossi. Qui veritablement mana als camps de futbol ja no són els jugadors, sinó els comptables, directius i propietaris dels clubs, responsables últims del compte de resultats de les empreses privades que encapçalen. Vuit clubs de la primera divisió espanyola es troben en fallida tècnica, és a dir, que el seu deute total supera el valor dels seus actius. Són el FC Barcelona, el Mallorca, el Saragossa, l'Sporting de Gijón, el Racing de Santander, el Màlaga –ara a mans d'un xec àrab–, el Tenerife i el Xerès. A més, les cinc lligues europees més potents –l'anglesa, la italiana, la francesa, l'alemanya i l'espanyola– són deficitàries. Cada any perden prop d'un bilió i mig d'euros entre totes. La UEFA els ha ensenyat targeta vermella.

Partit de classificació de la lliga de Campions a França. A la competició europea hi ha molts equips sota amenaça de la UEFA perquè no compleixen el *fair play* financer.

Primer el balanç, després el joc.

Des de l'any 2008, la UEFA mira de predicar una normativa de *fair play* financer que, a partir de la temporada 2012-2013, impedirà als clubs de gastar més que no ingressin, és a dir, que els diners invertits en aquest negoci siguin reals i no ficticis. La normativa, aprovada el maig del 2010, requereix austeritat en molts àmbits, però sobretot en la gran partida de despesa, els fitxatges. A més a més, aboca els clubs definitivament a l'esponsorització. S'acabaran els debats sobre la conveniència de dur publicitat a les samarretes i de qui ha de ser el magnat que ho pagui. Serà imprescindible, i el logotip que llueixin els jugadors, serà, amb excepcions, el del millor postor. Les restriccions de la UEFA són justificades: el 56% dels 733 clubs europeus que competeixen en lligues professionals són deficitaris, i es troben ja en fallida tècnica o molt a prop, si no és que ja són en concurs de creditors. L'objectiu de la UEFA és prou ambiciós: que el 2017 tots els equips tinguin els seus comptes sanejats i lliures de qualsevol deute.

El futbol del vell continent és en un atzucac, i el president de la UEFA, Michel Platini –vegeu-ne entrevista a les pàgines 24 i 25– no vol acabar el mandat sense haver posat fil a l'agulla a un pla de xoc financer. “El principi del *fair play* financer no vol posar en dificultat els clubs, sinó ajudar-los a sortir d'una espiral infernal. Quan arribi el moment, qui no compleixi la norma afrontará sancions i penalitzacions de punts en les classificacions. I fins i tot podrà ser expulsat de la competició”, explicava Platini en la presentació del seu pla. El Mallorca FC ja va tastar el xarop de la UEFA quan fou sancionat, l'any passat, per indisciplina financera. Va ser expulsat de l'Europa League, i el Vila-real va poder ocupar el seu lloc. També el Chelsea, que es troba en una situació delicada, va trencar el *fair play* quan l'any passat va fitxar el davanter espanyol Fernando Torres per 59 milions d'euros obtinguts amb endeutament. Fitxatges galàctics com aquest seran història a partir del 2014, llevat que el club disposi de prou líquid per a pagar al comptat, sense endeutar-se ni un sol

El president del Reial Madrid, Florentino Pérez, saluda el tècnic blanc. La llotja del Bernabéu ha esdevingut un centre de poder impressionant i un marc idoni per a fer negocis aliens al futbol.

cèntim per a fer l'operació.

En el cas de la lliga espanyola, segons l'informe *Futbol espanyol i europeu: entre el default financer i les turbulències econòmiques*, de Josep Maria Gay de Liébana, els actius totals dels equips de primera divisió –incloent-hi estadiis, jugadors, i deutors– sumen 3.727 milions d'euros, contra uns deutes que arriben a 3.480 milions d'euros. Per tant, la LFP és a només 247 milions d'arribar a la fallida tècnica. Els resultats d'exploació dels clubs de la lliga és de 280 milions d'euros de pèrdues, que es compensen parcialment amb 199 milions d'ingressos extraordinaris provinents de les vendes de jugadors i de la venda de patrimoni immobiliari, dues partides que s'han reduït aquests darrers anys a causa de la crisi econòmica.

La televisió és clau. Tret d'alguns fitxatges erronis, que comporten la pèrdua de molts milions d'euros per a un club que ha pagat una quantitat i s'ha de desfer del jugador a preu de saldo, la venda de jugadors encara és rendible per als clubs. I també ho són les operacions de màrqueting, els ingressos publicitaris i, en el cas del FC Barcelona i del Reial Madrid, els drets televisius. El cas de la lliga espanyola és el més flagrant d'abús dels dos grans clubs, que acaparen el 50% dels ingressos

derivats de les retransmissions. I es neguen a negociar una rebaixa per a permetre que la resta de clubs puguin tenir una part més proporcionada del pastís de 636 milions d'euros, que equivalen el 39% dels ingressos d'exploació que tenen els clubs. A la lliga anglesa, que respecta els clubs petits i els atorga una part dels beneficis de drets televisius molt més proporcionada, aquesta partida és el doble que l'espanyola, i representa el 48% dels ingressos d'exploació dels equips. En conjunt, les cinc grans lligues europees reben una injecció de 3.783 milions d'euros en concepte de drets televisius.

Per contra, en el capítol de despesa, el personal dels clubs s'enduu el 63% del pressupost, un total de 5.462 milions d'euros en el conjunt de les lligues espanyola, francesa, alemanya, italiana i anglesa. En aquest apartat, la Premier League gairebé duplica el pressupost de la resta de lligues, si bé cal tenir en compte que en alguns clubs anglesos

A partir del 2013, els clubs europeus seran sancionats si gasten més que no ingressen

Partits ruinosos. Les cinc grans lligues europees de futbol, en fallida financera

Dades de la temporada 2009/2010. En milions d'euros.

Font: J. M. Gay de Liébana: Fútbol español y europeo: entre el default financiero y las turbulencias económicas. STEPV, 2011

ja hi han entrat amb força inversors àrabs disposats a pagar els fixatges que calguin. D'una altra banda, les amortitzacions de jugadors van costar la temporada 2009-2010 prop de 1.800 milions d'euros als clubs de les cinc principals lligues.

Pilotes i totxos. Abans d'esclatar la bombolla immobiliària i la crisi financera posterior, bona part dels clubs europeus tenien un peu al terreny de joc i l'altre al món de la construcció. Grans projectes urbanístics, o, més ben dit, tripijocs urbanístics, han servit per a finançar l'activitat dels clubs durant molts anys. De fet, molts han sanejat les seves finances gràcies a la requalificació de terrenys i a operacions immobiliàries que, amb la col·laboració de les institucions públiques, han permès a una desena de clubs d'ingressar més de 1.000 milions d'euros els darrers cinc anys, només amb canvis de qualificació de terreny. Així doncs, quan la gestió econòmica dels directius ha fet créixer el dèficit dels clubs, la requalificació i la venda de terrenys ha estat taula de salvació de la situació financera, que només és possible amb la complicitat —o l'equivocada política urbanística— dels governs. Tothom té present la requalificació del Miniestadi

del FC Barcelona i el desastre del nou Mestalla. Però ara és moda la fortuna que corre l'equip de Florentino Pérez, propietari d'ACS. Subvencions del Ministeri d'Indústria a banda —que aporten l'ingrés de 9 milions d'euros en tres anys per a promocionar el "Visit Spain. Visit Madrid"—, ha rebut un regal preuat: un intercanvi de terrenys més que favorable al club entre aquest i l'Ajuntament de Madrid, que permetrà a Flo de crear un nou estadi, que ha d'estar enllestit el 2013, en una part del passeig de la Castellana, en canvi d'uns terrenys als afores de la ciutat totalment inservibles. El nou Bernabéu comptarà també amb un gran hotel de luxe, un centre comercial i un immens aparcament subterrani. Oficialment, l'acord ha estat possible perquè l'Ajuntament de Madrid tenia un deute amb el club per un valor aproximat de 20 milions d'euros, resultants

Els tripijocs urbanístics han permès d'ingressar als clubs 1.000 milions d'euros

de la cessió dels terrenys de la ciutat esportiva per a construir-hi les famoses quatre torres que dominen el cel de la capital espanyola. Ara, el deute contret des del 1998 se saldarà amb la cessió de 3.500 metres quadrats a la zona més cara de Madrid.

Ciutats esportives. Més enllà d'aquest cas, la construcció d'estadis nous ha estat un baló d'oxigen per als clubs, tret de quan ja no els han pogut pagar i s'han quedat a mitges, és clar... Els nous estadis construïts als afores de la ciutat havien servit per a impulsar llocs centrals a les noves àrees urbanes. El procediment es repetia: primer es construïa l'estadi, que actuava de referent a l'hora de centrar l'espai en el nou paisatge, després s'alçaven els habitatges, normalment de luxe, centres esportius i comercials, oficines, bars i fins i tot camps de golf. Les requalificacions de terreny destinat a ús social i esportiu en sòl edificable dels antics estadis permetien de modificar el paisatge de manera radical. On abans hi havia un camp de futbol, ara es podien construir ciutats des de zero. Aquesta és, si fa no fa, la intenció del xec àrab que l'any passat va comprar el Màlaga per 34 milions d'euros. El club no té valor, tot i que ara es troba en posicions europees, però sí la influència que té el magnat pel fet de ser propietari del club. El gran port esportiu de la Mediterrània que es farà a Màlaga bé val aquesta inversió inicial. I això mateix ha passat amb el Getafe, un club esportivament modest, però situat en una ciutat que reclama una reurbanització i la implantació de nous serveis.

Tot plegat fa que el futbol ja no sigui futbol. Allò que veritablement té valor en un club són els actius que no tenen res a veure amb una pilota. Molt pocs clubs s'escapen de la dinàmica perversa d'aquest negoci. Ni els grans ni els petits. Mala gestió, tripijocs urbanístics, sous desmesurats o fixatges fracassats: el cas és que aquest esport es troba en perill. I si els comptes no s'equilibren, és possible que d'aquí a pocs anys l'espectacle futbolístic se'n vagi en orris.

Gemma Aguilera